

Nadzór rynku w zakresie dyrektyw nowego podejścia

Kontrola wyrobów wprowadzonych do obrotu stanowi bardzo istotny element obrotu gospodarczego. Jest to kwestia szczególnie istotna z punktu widzenia konsumentów i użytkowników wyrobów, zwłaszcza wtedy, gdy wyroby takie mogą stwarzać zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia oraz środowiska. W celu zapewnienia bezpieczeństwa produktów, ustalone są standardy i normy dotyczące różnych ich rodzajów - od dzieciennych zabawek przez maszyny i urządzenia, do statków i ich wyposażenia.

System nadzoru rynku chroni przede wszystkim interesy konsumentów, pracowników i innych użytkowników wyrobów, ale także przedsiębiorców, przyczyniając się do znoszenia barier technicznych w handlu i eliminując nieuczciwą konkurencję. Skuteczna kontrola nie pozwala bowiem nieuczciwym przedsiębiorcom na „zaoszczędzenie” na kosztach badań, na stosowaniu bezpiecznych materiałów czy rozwiązań technologicznych, czyli kosztach dostosowania wyrobu do obowiązujących wymagań. Z drugiej strony różnorodność wymagań ustalanych przez poszczególne kraje tworzy barierę dla swobodnego obrotu towarami, gdyż producenci muszą dostosowywać towary do specyficznych wymagań każdego kraju - skala tych różnic i kosztów związanych z dostosowaniami jest różna: czasem ograniczają się do niewielkich zmian w technologii produkcji, niekiedy zasadniczo zmieniają warunki produkcji na rynek krajowy i na eksport. Dodatkowo dochodzą do tego koszty badań wymaganych przez poszczególne kraje, mające na celu potwierdzenie, że wyrób spełnia wymagania danego państwa.

Jednolite wymagania techniczne dotyczące wyrobów i system oceny zgodności, wraz z zasadą uznawania wyników badań, bez względu na to gdzie w UE zostały przeprowadzone, tworzą podstawy umożliwiające swobodny przepływ towarów. Nie we wszystkich dziedzinach udało się Unii Europejskiej wypracować wspólne zasady. W celu przyspieszenia procesu ujednoczenia wymagań technicznych odstąpiono od opracowywania szczegółowych wymagań dla poszczególnych produktów (zawartych w dyrektywach nazywanych teraz „dyrektywami starego podejścia”) i rozpoczęto proces harmonizacji poprzez przyjmowanie zasadniczych wymagań. Dyrektywy zawierające zasadnicze wymagania określa się mianem dyrektyw nowego podejścia - charakterystycznym elementem tych dyrektyw jest oznaczanie wyrobów znakiem CE.

Fundamentem Jednolitego Rynku jest zasada, zgodnie z którą wyroby legalnie wyprodukowane lub wprowadzone na rynek w jednym państwie, mają zagwarantowany swobodny obrót w ramach całej Wspólnoty, o ile oczywiście zachowują odpowiedni poziom bezpieczeństwa. Z dniem uzyskania przez Polskę członkostwa w UE, nasz kraj stał się częścią systemu europejskiego – gdzie weszły w życie przepisy transponujące dyrektywy nowego podejścia w wyniku czego wyroby oznaczone CE w krajach UE będą mogły być wprowadzane na rynek polski bez dodatkowych badań a wyroby produkowane w Polsce z zachowaniem zasad określonych przez dyrektywy nowego podejścia (a więc także oznakowane CE), uzyskają swobodny dostęp do rynków krajów UE. W ustawie o systemie oceny zgodności zapisano zasadę, że wyroby, na których umieszczono oznakowanie CE lub dla których sporządzono dokumentację potwierdzającą spełnienie zasadniczych wymagań w innych krajach niż Rzeczpospolita Polska, uznaje się za zgodne z zasadniczymi wymaganiami. Ten przepis, zawarty w przepisach prawnych wszystkich krajów Unii Europejskiej, zapewnia swobodny przepływ towarów pomiędzy poszczególnymi państwami.

Działania organów nadzoru w ramach systemu stworzonego w Polsce zmierzają do sprawnego i skutecznego eliminowania z rynku wyrobów, które nie spełniają zasadniczych wymagań, a w pewnym zakresie - także do zapobiegania wprowadzaniu takich wyrobów do obrotu. Nadzór nad rynkiem i kontrola wyrobów wprowadzonych do obrotu będą przebiegały w taki sposób, aby nie naruszać warunków konkurencji i nie być przeszkodą dla obrotu towarami spełniającymi wymagania. Zakłada się, że działania polskich organów nadzoru rynku będą prowadzone na takim samym poziomie jak w innych krajach Unii Europejskiej.

System oceny zgodności i nadzoru rynku - podstawy prawne

Zasady funkcjonowania systemu oceny zgodności wyrobów z wymaganiami stworzonymi w celu ochrony życia, zdrowia, mienia i środowiska, tworzy ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U. Nr 166, poz. 1360 oraz z 2003r. Nr 80, poz. 718, Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1652) a także szereg innych przepisów określających zasadnicze wymagania. Przepisy te mają różną rangę - niektóre dyrektywy nowego podejścia są bowiem transponowane do polskiego porządku prawnego poprzez ustawy, a część - w drodze rozporządzeń wydawanych na podstawie przepisów ustawy o systemie oceny zgodności. Za akty prawne istotne dla systemu oceny zgodności uważa się także przepisy określające zasady działania podmiotów uczestniczących w systemie (w szczególności organu nadzoru i organów wyspecjalizowanych) - podstawowe przepisy o kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu zawarte są w ustawie o systemie oceny zgodności, ale niektóre kwestie szczegółowe (istotne jednak dla kontrolowanych przedsiębiorców) regulowane są przepisami aktów prawnych dotyczących poszczególnych inspekcji (np. ustawa o Inspekcji Handlowej). Warto też zauważyć, że w postępowaniu prowadzonym przez poszczególne organy w sprawie wyrobów, które nie spełniają zasadniczych wymagań, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.